

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool 'De Sterre' te HAM

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 16642
Instelling Vrije Basisschool 'De Sterre'
Directeur Maria GEVERS
Adres Poststraat 6 - 3945 HAM
Telefoon 013-66.57.87
Fax 013-66.57.87
E-mail de-sterre@telenet.be
Website www.de-sterre.be

Bestuur van de instelling Katholiek Basisonderwijs Ham
Adres Schoolstraat 7 - 3945 HAM

Scholengemeenschap SGH² Ham-Heppen
Adres Pastoor Aertsstraat 21 - 3971 HEPPEN
CLB Vrij CLB West - Limburg
Adres Sint-Catharinastraat 8 - 3580 BERINGEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 03-06-2013, 04-06-2013, 06-06-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 06-06-2013
Datum bespreking verslag met de instelling 18-06-2013

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Hilde Vanderlocht
Teamleden Cris Hens
Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil
Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: Nederlands en wereldoriëntatie	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands	11
3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	13
3.1.1.6 Lager onderwijs: ICT.....	16
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	17
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	17
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Begeleiding.....	19
4.1.1 Leerbegeleiding	19
4.1.2 Sociale en emotionele begeleiding	20
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	23
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	24
6.1 Wat doet de school goed?.....	24
6.2 Wat kan de school verbeteren?	24
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	25
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG.....	26
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	26
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	26

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van leergebieden om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan.
Voor elk leergebied onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De vrije basisschool 'De Sterre' heeft twee vestigingsplaatsen: één in het centrum van Kwaadmechelen en één in het gehucht Genendijk. In Genendijk zijn de kleuters ondergebracht in twee combinatiegroepen en de leerlingen van de lagere afdeling in drie graadklassen. In de hoofdvestigingsplaats worden de kleuters en de leerlingen van de lagere afdeling gegroepeerd per leeftijd. De meeste kinderen wonen in de schoolomgeving al trekt de kleuterafdeling van Genendijk sedert kort ook kinderen van buiten de dorpsgrenzen aan. Ondanks de specifieke context, structuur en cultuur van elke vestigingsplaats streeft het beleid toch naar eenheid, zeker op onderwijskundig vlak. Onderwijsleerpakketten, projecten en schoolprioriteiten worden gezamenlijk gekozen, werkgroepen en personeelsvergaderingen vestigingsplaatsoverstijgend georganiseerd. Dit neemt niet weg dat de twee entiteiten, onder meer omwille van de geografische afstand, door de buitenwereld als afzonderlijke scholen worden gezien.

De onderwijsinspectie onderzocht tijdens de doorlichting de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie, zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling. Bijkomend werd nagegaan of de leergebiedoverschrijdende eindtermen informatie- en communicatietechnologie (ICT) in de lagere afdeling voldoende worden nagestreefd. Tijdens de schooldoorlichting is eveneens gepeild naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de leer-, de sociale en emotionele begeleiding en naar het algemeen beleid van de school.

Bij alle teamleden is er een grote bereidheid om, vanuit het pedagogisch project, te werken aan een stimulerend opvoedingsklimaat waarbij het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen kunnen groeien en de basis vormen voor een evenwichtige ontwikkeling. De systematische aandacht en inzet voor het sociaal-emotionele welzijn van kinderen valt positief op. Vooral preventief optreden is het doel. Leef- en gedragsregels structureren het samenleven en bieden veiligheid en duidelijkheid. Twee werkgroepen sturen op schoolniveau initiatieven aan en introduceren nieuwe materialen en methodieken. Het positieve van kinderen als vertrekbasis nemen en hierbij hun interesses en talenten erkennen en benutten, vormt een belangrijk streefdoel. Sedert dit schooljaar nemen sommige leraren hiertoe concrete initiatieven binnen hun klaswerking.

De inspectie ging ook na hoe de school de leerbegeleiding vorm geeft, bijstuurt en ontwikkelt en of ze de effectiviteit ervan bewaakt. Het gebrek aan een formeel en systematisch zorgteamoverleg en aan continuïteit in de aanwending en invulling van de zorguren enerzijds en de nagenoeg volledige inzet van de aanvullende lestijden op kindniveau anderzijds bemoeilijken een krachtige ontwikkelingsdynamiek van de leerbegeleiding. Het beperkt de mogelijkheden om het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid op schoolniveau gestructureerd uit te bouwen, aan te sturen en op te volgen en hypothekeert het rendement ervan op lange termijn. De acties om kinderen klasintern of -extern te ondersteunen zijn lovenswaardig en veelal doelgericht en worden door de zorgleraren of door externe deskundigen passend ondersteund. Deze initiatieven richten zich vooral op de wiskundige of talige noden van de kinderen.

De kleuterafdeling voldoet voor de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie aan haar inspanningsverplichting. De ontwikkelings- en leerplandoelen nastreven gebeurt meer en meer doelgericht ook al ontbreekt een gelijkgericht en functioneel planningssysteem. De leraren gaan elk op hun manier na of de verschillende domeinen /ontwikkelingsaspecten evenwichtig aan bod komen bij de keuze en de uitwerking van de thema's. Hierbij besteedt het team gerichte aandacht aan taalactiviteiten en aan activiteiten die kleuters vat doen krijgen op de wereld die hen omringt. Divers eigentijds bronnenmateriaal, het internet en kinderboeken zijn hierbij inspirerend. Een aantal formele en informele afspraken ondersteunen de onderlinge afstemming. De inrichting van de hoeken, de beschikbare ontwikkelingsmaterialen, de keuze van de activiteiten en de lerarenstijl zorgen voor een stimulerend klasklimaat. De opvolging van de kleuters gebeurt, zeker wat betreft wereldoriëntatie, niet altijd doelgericht.

Ook de lagere afdeling bereikt met haar leerlingen de eindtermen voor de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie. Voor het leergebied Nederlands baseren de leraren zich op onderwijsleermethodes die ze

consequent volgen. Hierdoor is het aanbod binnen en over de klasgroepen heen evenwichtig samengesteld en gradueel opgebouwd. De school zet in op het verhogen van de leesvaardigheid en het leesplezier van de kinderen. De aandacht voor boekenpromotie en de samenwerking met de gemeentelijke bibliotheek zijn hierbij waardevol. Ook het spreek- en schrijfonderwijs krijgen systematisch aandacht via kindgerichte opdrachten. Methodegebonden en genormeerde toetsen ondersteunen de leraren om de talige ontwikkeling van kinderen goed op te volgen. De resultaten worden veelal aangewend om de kinderen, indien nodig, doelgericht te ondersteunen.

Voor wereldoriëntatie realiseren de leraren eveneens een breed aanbod al kan het team hier minder goed aantonen dat het dekkend is voor alle leerplandoelen. Het siert de teamleden dat zij niet slaafs één onderwijsleerpakket willen volgen en aanvullend gebruik maken van eigen thema's, activiteiten of bronnenmateriaal waar zij, vanuit hun rijke ervaring en inzichten, ten volle achterstaan. Duidelijke schoolafspraken en een functioneel en transparant planningssysteem mogen dan echter niet ontbreken om een leerplangericht en gradueel opgebouwd aanbod over de klasgroepen heen te verzekeren. Sommige teamleden hebben het moeilijk om hun lerarenstijl van sturen naar coachen te laten evolueren en spreken de leerlingen hierdoor nog te weinig aan op hun 'leerkracht'. Ze geven er de voorkeur aan om de touwtjes strak in handen te houden en focussen vooral op feitenkennis en het invullen van werkblaadjes. Daarenboven kunnen de leraren de kansen die het werken met graadklassen biedt, nog sterker benutten. In functie van de evaluatie- en rapporteringspraktijk gebruiken de leraren zelf opgestelde en methodegebonden toetsen. Voor de meeste leraren vormt het nog een uitdaging om systematisch aandacht te hebben voor de afstemming van de evaluaties op het leerplan zodat de resultaten meer informatie opleveren over het al dan niet bereiken van de leerplandoelen. De recente aandacht voor het 'breed en positief' evalueren, toont aan dat het team vernieuwingsbereid is en open staat voor actuele ontwikkelingen.

De lagere afdeling streeft de leergebiedoverschrijdende eindtermen ICT in voldoende mate na. De leerlingen krijgen zowel klasintern als in het computerlokaal de nodige kansen om hun ICT-competenties te ontwikkelen. De gecoördineerde en planmatige aanpak op schoolniveau heeft echter nog groeikansen. Door het ontbreken van formele schoolafspraken, is het voor de leraren niet altijd duidelijk wat er van hen verwacht wordt en hoe zij deze eindtermen binnen de verschillende leergebieden en over de leerjaren heen kunnen integreren. Vanaf de derde graad bevordert een schooleigen planning en de ondersteuning door de ICT-coördinator de intentionaliteit en systematiek voor het nastreven van deze eindtermen.

De teamleden waarderen de inspanningen die de directeur levert om de school zowel inhoudelijk als organisatorisch in goede banen te leiden. Op een democratische en menselijke wijze weet zij het beste uit de leraren naar boven te halen. Dit resulteert in een aangenaam werkklimaat en in een geëngageerd en betrokken team. Enigszins verontrustend is wel de geringe aandacht van de school om op basis van de beschikbare leerlingenresultaten te reflecteren over het rendement van haar onderwijs. Nochtans blijkt uit de analyse van genormeerde evaluatiegegevens dat de schoolresultaten, ook voor wereldoriëntatie en Nederlands, de voorbije jaren veelal achteruit gaan en geregeld lager liggen dan scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie. Dergelijke signalen bieden nochtans waardevolle kansen om doelgericht aan kwaliteitsverbetering te werken. Tevredenheidsbevragingen bij leerlingen, personeel en ouders worden hiertoe wel benut.

De verdere uitbouw van de beleidsondersteunende overlegorganen kunnen zeker bijdragen tot een verbreding van het interne beleid, tot de concretisering van het outputbeleid zoals beschreven in het schoolwerkplan en tot visievorming en beleidsvoering op langere termijn waarbij operationele doelen en een transparant implementatietraject duurzame ontwikkelingsprocessen aansturen. De inspectie vertrouwt erop, dat het team werk zal maken van de aanbevelingen en besluit de doorlichting met een gunstig advies voor de hele school.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie

Lager onderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie
ICT

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Sociale en emotionele begeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate na. Via het rijke talige aanbod voor de verschillende domeinen beantwoordt de school aan haar inspanningsverplichting. De resultaten van enkele genormeerde toetsen bevestigen dit. Ook binnen de leerbegeleiding krijgt de taalvaardigheid van kleuters veel aandacht.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate na. Leraren integreren een aanbod van activiteiten in thema's die aansluiten bij de interesse- en leefwereld van kleuters en die de verschillende domeinen bestrijken. De kleuters krijgen vanuit een explorerende en onderzoekende houding tijdens vrije en geleide activiteiten voldoende kansen om wereldoriënterende inzichten, vaardigheden en attitudes te verwerven.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: Nederlands en wereldoriëntatie

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De leraren hanteren een neteigen instrument als referentiekader bij het nastreven van de ontwikkelingsdoelen. Om de kleuters de werkelijkheid te laten ervaren in haar totaliteit, 'verpakken' ze de inhoud van de verschillende leergebieden in thema's of projecten. Per thema selecteren de leraren activiteiten die ze koppelen aan een aantal dominante ontwikkelingsaspecten. Deze concretiseren zij met tussenstappen die passen bij het ontwikkelingsniveau van de kleuters. De leerlijnen in het neteigen instrument, een aantal onderwijsleerpakketten en hun ervaring zijn hierbij ondersteunend.

De leerplannen worden sedert dit schooljaar als bijkomend referentiekader geraadpleegd. Het team beschikt nog niet over een functioneel planningssysteem op schoolniveau om de volledigheid van het aanbod gelijkgericht en vanuit de leerplandoelen te bewaken. De leraren hanteren verschillende digitale systemen. Ze gaan wel systematisch na of de verschillende ontwikkelingsaspecten / leerdomeinen voor de eigen leeftijdsgroep op jaarbasis evenwichtig aan bod komen. Tussentijdse reflecties over het aanbod leiden soms tot bijstellingen in de keuze en de uitwerking van de thema's.

In de verschillende klasgroepen voorzien de leraren geleide en vrije activiteiten en een hoekenaanbod, aangepast aan de leeftijd of aan het ontwikkelingsniveau van de kleuters. De activiteiten sluiten aan bij kalendergebonden of occasionele thema's en projecten. De leraren werken deze met de nodige diepgang uit en zorgen ervoor dat kleuters kansen krijgen tot actief leren. Het thema leeft in de klassen. De meeste leraren vinden het belangrijk om de kleuters regelmatig in meer of mindere mate te betrekken bij de themakeuze of -uitwerking.

Doorheen de dagelijkse werking leggen de leraren zinvolle wereldoriënterende of

taalbevorderende accenten. Naast het intuïtief benaderen van deze leergebieden plannen de leraren ook een hoekenaanbod en doelgerichte activiteiten die het gebruik van het Nederlands en hun inzicht in de werkelijkheid bevorderen. Zij ontwikkelen hiertoe ook zelf specifieke materialen. De verteltassen, het contractwerk en de ontdekdozen zijn hiervoor exemplarisch. Om de wereld beter te leren vatten, telt elk thema / project meerdere activiteiten waarbij waarneming en beleving centraal staan. Leeruitstappen, levensechte materialen in de klas, doemomenten en bezoeken van mensen met een specifieke deskundigheid dragen daartoe bij.

De teamleden schenken aandacht aan een goede attitudevorming bij de kinderen wat betreft hygiëne, gezondheid, milieuzorg en (verkeers)veiligheid. Bij de oudste kleuters gaat er binnen het thematische aanbod intentionele aandacht naar de auditieve training en de ontwikkeling van de lees- en schrijfvoorwaarden.

Het informeel overleg en de maandelijkse personeelsvergaderingen en middagsamenkomsten ondersteunen de verticale samenhang. Toch zijn er nog groeikansen om het onderwijsaanbod sterker op elkaar af te stemmen onder meer in functie van een graduele opbouw.

Het team schenkt expliciet aandacht aan een vlotte overgang van de kleuter naar de lagere afdeling. Diverse kindgerichte integratieactiviteiten, enkele onderwijskundige afspraken en de kleinschaligheid van de wijkafdeling werken hierbij drempelverlagend.

Onderwijsorganisatie
Klasmanagement

De hoeken, pictogrammen, kentekens en kalenders brengen structuur vanaf de jongste kleuters. Over de leeftijdsgroepen heen is er oog voor gradatie in de zelfsturing. Naarmate kinderen ouder worden, mogen ze in toenemende mate hun keuzeprocessen sturen en zelfstandig opdrachten uitvoeren, eventueel ondersteund door bouw- of stappenplannen en contractwerk.

De meeste teamleden hebben een rijke onderwijservaring en schenken aandacht aan een goed klasmanagement dat wordt ondersteund door een functionele klasinrichting met diverse (vaste) speelleerhoeken. De leraren creëren een rustig en veilig klasklimaat waarin kleuters zich spontaan kunnen uiten.

In de hoofdvestigingsplaats zijn de klassen over het algemeen per leeftijd ingedeeld. In de vestigingsplaats Genendijk wordt systematisch met leeftijdsgemengde groepen gewerkt. Bij de jongste kleuters biedt de klasinterne ondersteuning er extra mogelijkheden tot binnenklasdifferentiatie. De klasruimte kan hierbij nog optimaler worden benut.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

De nodige ontwikkelingsmaterialen voor het nastreven van de leerplandoelen zijn aanwezig. Een inventaris is beschikbaar en wordt jaarlijks geactualiseerd. De leraren beschikken over voldoende bronnenmateriaal om het aanbod te stofferen en om nieuwe ideeën of inzichten op te doen.

Er is op school een goed uitgeruste bibliotheek met eigentijdse kinderboeken. Prentenboeken zijn prominent in het klasbeeld aanwezig en ondersteunen het behandelde thema. In meerdere klassen kunnen de kleuters in de luister-, lees- of computerhoek genieten van verhalen of hun luistervaardigheid aanscherpen. Sommige leraren bieden computerprogramma's aan waarmee de kleuters bijkomend oefenkansen krijgen of ze benutten de computer om ondersteunend

beeldmateriaal te tonen.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig / representatief

Kindvolgsysteem

De teamleden leveren veel inspanningen om de kinderen positief te benaderen en hen constructief te bekrachtigen door positieve persoonsgerichte feedback.

Occasionele en gerichte observaties, een screeningsinstrument en enkele genormeerde tests bij de vier- en vijfjarige kleuters ondersteunen de beeldvorming van de talige ontwikkeling en de vorderingen daarin. Om de taalvaardigheid van kleuters te beoordelen doen de leraren vooral een beroep op hun ervaring en persoonlijke inzichten en minder op gelijkgerichte criteria afgestemd op de leerplandoelen.

Sommige teamleden registreren per kleuter welke opdrachten en hoeken hen boeien. Dit draagt eveneens bij tot de beeldvorming. De groepsleraren hebben in het algemeen weinig zicht op de wereldoriënterende competenties van kleuters zoals de leerplannen die omschrijven. De school zet momenteel in op de deskundigheidsbevordering van de teamleden op het vlak van evalueren.

Rapporteringspraktijk

Interne / externe communicatie

De teamleden leveren lovenswaardige inspanningen om de ouders te betrekken bij het klas- en schoolleven. Ze benutten daartoe verschillende communicatiekanalen. Alle leraren bezorgen de ouders systematisch informatie over het thema. Ze stimuleren de kleuters om zelf materialen mee te brengen wat de betrokkenheid verhoogt. Tevens laat dit de leraren toe om in te spelen op de interesses van de kleuters.

De teamleden geven aan dat de drempel voor ouders in hun kleinschalige dorpsschool laag is en dat de informele contacten waardevol en belangrijk zijn. Deze informele contacten worden aangevuld met de structurele oudercontacten en infomomenten.

Begeleiding

Leerbegeleiding

Beeldvorming

Zorg

De aandacht voor welbevinden, betrokkenheid en de interesses van kinderen vormt de vertrekbasis van hun ontwikkeling en het uitgangspunt voor de leerbegeleiding. De teamleden bewerkstelligen een aangename klas- en schoolsfeer door hun authentieke en inlevende houding en door de duidelijke leef- en gedragsregels. Ze zorgen voor een ordelijk en veilig leef- en leerklimaat en helpen zo socio-emotionele problemen te voorkomen.

De vaststellingen vanuit de observaties en de testresultaten sturen de binnenklasdifferentiatie en de extra zorg. Op basis van overgangs- en andere gesprekken en de informatie in het kinddossier kunnen leraren zich een goed beeld vormen van de kleuters. Alle leraren nemen hun verantwoordelijkheid op om elke kleuter de nodige zorg te bieden.

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Nascholingen

Interne expertise

De teamgerichte nascholingen hebben nog in mindere mate geleid tot een gelijkgericht en functioneel systeem om het aanbod af te stemmen op de leerplandoelen.

Het schoolteam staat open voor de ondersteuning door externe deskundigen. Sommige leraren volgden nascholing in functie van het verhogen van de taalvaardigheid bij kleuters. Het formeel en informeel overleg en de goede samenwerkingsrelaties bevorderen de interne expertisedoorstroming.

Kwaliteitszorg Het team verwerkt en analyseert objectieve outputgegevens nog niet op schoolniveau om de kwaliteit van het kleuteronderwijs op te volgen. De genormeerde testresultaten bij de aanvang van de lagere afdeling worden hiervoor evenmin benut.

3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate. Het aanbod bestrijkt de verschillende leerdomeinen en is binnen en over de klasgroepen heen continu en gradueel opgebouwd. De evaluatiegegevens vormen meer en meer het uitgangspunt voor de differentiatie en voor de doelgerichte leerbegeleiding. De school zet in op de bijkomende ondersteuning van taalzwakkere leerlingen.

Curriculum

Onderwijsaanbod

Referentiekader

Planning

Evenwichtig en volledig

Samenhang

Brede harmonische vorming

Actief leren

De school baseert zich voornamelijk op onderwijsleerpakketten om gradatie en continuïteit in het onderwijsleeraanbod in te bouwen. Het vrij consequente gebruik ervan draagt in aanzienlijke mate bij tot de volledigheid van het aanbod. De school heeft aandacht voor de verschillende domeinen en streeft ernaar deze evenwichtig te programmeren.

De teamleden werken aan de leesstimulering en het leesplezier onder meer door boekpromotie, boekbesprekingen, voorleesmomenten en de samenwerking met de gemeentelijke bibliotheek.

Naast schrijfmotoriek en spelling, dat voortdurend aandacht krijgt, investeren de leraren in creatief schrijven en spreken. Daarvoor is enerzijds het leerpakket richtinggevend, maar anderzijds zijn er leraar- of leerjaargebonden initiatieven die vanuit motiverende contexten kinderen uitdagen tot creatief en functioneel schrijven en tot spreken. De voorstelling van hun eigen talenten of het ontwerpen van een klaskrant zijn hiervoor exemplarisch.

De meeste leraren beogen uitdrukkelijk om binnen het leergebied Nederlands de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren en sociale vaardigheden te integreren. De diverse werkvormen die leerlingen aanmoedigen om van en met elkaar te leren en het gebruik van leerstrategieën, getuigen hiervan. De ondersteunende stappenplannen sluiten veelal aan bij de methode en stimuleren een planmatige aanpak bij de leerlingen. Ook via vormen van hoeken- en contractwerk proberen de meeste teamleden de leerlingen kansen te bieden om de leerstof zelfstandig, op een gevarieerde manier of op hun niveau in te oefenen. Het bewerken van enige samenhang met andere leergebieden gebeurt in mindere mate.

Onderwijsorganisatie

Onderwijstijd

Klasmanagement

De groepsleraren voorzien voldoende onderwijstijd voor dit leergebied. Aangestuurd vanuit de methode en leraarafhankelijk integreren ze werkvormen en een onderwijsstijl die interactie en initiatief bij de leerlingen bewerkstelligen.

Materieel beheer

Uitrusting

Leermiddelen

Het team beschikt over de nodige leermiddelen die het leerplan voorschrijft. In de meeste klassen zijn lees- en informatieve boeken beschikbaar. Deze geven soms een verouderde en minder aantrekkelijke aanblik.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig / representatief

Leerlingvolgsysteem

Om een zicht te krijgen op de verworven kennis, inzichten en vaardigheden voor de verschillende domeinen, evalueren de leraren aan de hand van de methodegebonden en soms zelfgemaakte toetsen. Tweemaal per schooljaar

Gericht op bijsturing worden deze aangevuld met de genormeerde testen voor spelling en technisch lezen. Ook de deelname aan de netgebonden toetsen leveren de nodige outputgegevens op.

Het team werkt aan de optimalisatie van de evaluatie- en rapporteringspraktijk en legt binnen deze prioriteit momenteel de focus op het domein spreken. Deze actie resulteert in een meer doelbewuste aanpak waarbij de evaluatiecriteria transparanter gecommuniceerd worden met de ouders en de leerlingen. Ook experimenteren leraren met vormen van breed evalueren en zelfevaluatie. De afstemming tussen de verschillende leerjaren en de uitwisseling van praktijkvoorbeelden kwamen nog in mindere mate aan bod.

Rapporteringspraktijk
Evenwichtig / volledig
Interne / externe communicatie

De school rapporteert viermaal per jaar aan de ouders over de prestaties van hun kind. Vooral de methodegebonden toetsen zijn hiervoor onderbouwend. Het rapport geeft voor de verschillende domeinen de bereikte toetsresultaten weer via cijfers. De puntenweging voor de domeinen is wisselend van leerjaar tot leerjaar en soms ook van periode tot periode. Het eerste leerjaar in de hoofdvestigingsplaats gebruikt een uitgebreid doelenrapport en schriftelijke feedback. Op vraag van ouders werd dit aangevuld met puntenscores. Bij elk rapport is er voor de ouders gelegenheid tot individuele bespreking van de resultaten.

Gedifferentieerde evaluatie komt, na overleg met de betrokken leerling en ouders, sporadisch voor en wordt op het rapport aangegeven via groene cijfers.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De beeldvorming ontstaat voornamelijk op basis van de informatie in het kinddossier, de klasoverzichten, de overgangsgesprekken en het informele overleg. Aangezien het leerlingvolgsysteem voor Nederlands vooral focust op de opvolging van de technische vaardigheden, ontbreekt objectieve informatie over de andere talige competenties. Dit maakt de beeldvorming enigszins eenzijdig en houdt het gevaar in dat de leerbegeleiding voornamelijk focust op technisch lezen en spelling.

De meeste leraren besteden vanuit hun klasobservaties of foutenanalyses aandacht aan binnenklasdifferentiatie onder meer tijdens het hoeken- en contractwerk of door extra begeleiding in 'miniklasjes'. Differentiatie op het vlak van technisch lezen wordt structureel ondersteund door de organisatie van het niveaulezen in de klassen van de onderbouw. Curriculumdifferentiatie komt zelden voor. De school gaat er grotendeels van uit dat alle leerlingen hetzelfde leertraject kunnen doorlopen. Indien wenselijk reiken de leraren klasintern compenserende maatregelen aan.

Ondersteuning door de zorgleraar is in hoofdzaak gereserveerd voor de klassen van de onderbouw. In deze groepen zijn er voor een aantal kinderen concrete afspraken voor de doelgerichte begeleiding uitgewerkt. In het zorglogboek of in de kindrapporten 'speciale zorg' inventariseren de ondersteunende leraren systematisch de aandachtspunten en initiatieven binnen de talige begeleiding van leerlingen.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen

De school investeert op teamniveau in de deskundigheidsbevordering ten aanzien van het leergebied Nederlands. De evaluatie- en rapporteringspraktijk en het vernieuwde deelleerplan taalbeschouwing kregen hierbij aandacht.

Kwaliteitszorg Uit de resultaten van de netgebonden toetsen blijkt dat deze de voorbije schooljaren niet altijd leiden tot leerresultaten die beantwoorden aan de verwachtingen. Desondanks waren een grondige analyse, een reflectie met het hele team en het uitwerken van een actiegericht verbeterplan nog niet aan de orde. Genormeerde testen van het leerlingvolgsysteem worden evenmin op schoolniveau in kaart gebracht en geanalyseerd. Hierdoor laat het beleid waardevolle kansen liggen om haar verantwoordelijkheid binnen de kwaliteitszorg ook voor dit leergebied op te nemen.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate. De leraren hanteren divers bronnenmateriaal dat ze kritisch en flexibel aanwenden. Het aanbod bestrijkt de verschillende domeinen en wordt veelal kindgericht uitgewerkt. Aanvullende educatieve projecten of initiatieven op klas- of schoolniveau werken hierbij ondersteunend.

Curriculum Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Samenhang</i> <i>Brede harmonische vorming</i> <i>Actief leren</i>	Voor de invulling van het onderwijsaanbod hanteren de leraren divers bronnenmateriaal. Uitgangspunt is een kindtijdschrift dat aangevuld wordt met activiteiten vanuit een ondersteunend onderwijsleerpakket. Dit pakket dient een houvast te bieden voor een meer leerplangericht en een volledig en gradueel opgebouwd aanbod. Het gebruik van dit ondersteunend onderwijsleerpakket verschilt van leraar tot leraar. Sommigen stellen de meerwaarde en de wenselijkheid ervan in vraag en grijpen terug naar eigen uitgewerkte bundels en lesactiviteiten vanuit andere methodes. Het digitale planningssysteem bij het pakket wordt niet meer gebruikt.
---	--

Vanuit het diverse bronnenmateriaal ontwikkelden de meeste leraren elk hun eigen systeem om op groepsniveau een evenwichtig en volledig aanbod te realiseren. Hierbij staan de activiteiten van de zelf uitgewerkte of leerpakketgebonden thema's centraal. Vervolgens koppelen zij er (leerplan)doelen aan. Doelen zijn in mindere mate vertrekbasis voor de uitwerking van een thema of van activiteiten. De leraren hanteren hun planningsdocumenten op zeer diverse wijze. Deze diversiteit en de manier van plannen, maakt het moeilijk om op schoolniveau een totaaloverzicht te behouden. Sommige leraren vermelden alle mogelijke doelen in hun dagplanning wat weegt op de effectiviteit ervan. Leerplanstudie en -gebruik komen individueel en uitzonderlijk voor.

Meerdere leraren besteden aandacht aan het actief leren gericht op de verwerving van kennis, vaardigheden en attitudes. De onderzoeks- en denkvaardigheid van de kinderen krijgen er voldoende kansen en de leerlingen worden uitgedaagd om samen te werken en gezamenlijk naar de oplossing van een opdracht of een probleem te zoeken. In deze klassen krijgen de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren en sociale vaardigheden op een geïntegreerde manier aandacht. In andere klassen overheersen het onderwijsleergesprek en een klassikale en gestuurde onderwijsstijl en krijgt wereldoriëntatie een erg 'talige' invulling waarbij veel aandacht gaat naar kenniselementen en het invullen van werkblaadjes.

Niet alle leraren zijn doordrongen van de didactische en inhoudelijke bouwstenen van het leerplan. Een gemeenschappelijke en gedragen visie op wereldoriëntatie ontbreekt. Dit neemt niet weg dat in meerdere klassen en op

schoolniveau mooie initiatieven genomen worden om naar werkelijkheidsgericht onderwijs te streven. Zo zijn er onder meer de leeruitstappen, de recente aandacht voor de talenten van kinderen, het gebruik van realistische materialen en de klas- en schoolactiviteiten in het kader van de gezondheids-, milieu- en verkeerseducatie. Meerdere leraren streven samenhang met het leergebied muzische vorming na.

De school bewaakt de verticale samenhang nog niet doelgericht en maakt weinig afspraken om het onderwijsleeraanbod en de aanpak over de klasgroepen heen op elkaar af te stemmen. Zo hebben de leraren een beperkt zicht op het aanbod voor verkeer, actualiteit en techniek in de verschillende klasgroepen en de manier waarop ICT geïntegreerd wordt in de klaspraktijk. Op schoolniveau ontbreekt het eveneens aan een zekere doorgaande lijn in het exploreren van de nabije en verdere omgeving. Een 'omgevingsboek' dat volgens de materiële vereisten van het leerplan bezienswaardigheden, relict en fenomenen inventariseert en afspraken bevat over welke groepen ze aanwenden om leerinhouden te stofferen, is niet voorhanden.

Projecten op klas- of schoolniveau werken ondersteunend voor de realisatie van de leerplandoelen. Ze worden veelal degelijk voorbereid en uitgewerkt. Voor het domein techniek beschikken meerdere leraren over aanvullend lesmateriaal. Dit is doorgaans inspirerend voor 'losse' technieklessen maar wordt niet getoetst aan de leerplandoelen. Binnen de thema's komt het domein techniek in de meeste klassen ook geïntegreerd aan bod.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

De meeste leraren voorzien voldoende onderwijstijd voor dit leergebied. In sommige klassen krijgt wereldoriëntatie ook waardevolle aandacht binnen het contract- of hoekenwerk en binnen de lessen ICT.

Niet alle leraren vinden hun weg om de kansen die het werken met graadklassen biedt, sterk te benutten. Ook voor dit leergebied is het nochtans soms aangewezen om te differentiëren, zeker in het cursorische aanbod, zodat de inhouden die een opbouw met een bepaalde volgorde vereisen in het passende leerjaar aan bod komen.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De leraren beschikken over diverse didactische materialen. De noodzakelijke ruimteaders die corresponderen met de inhoud van het leerplan, zijn echter niet altijd in het klasbeeld aanwezig. Tevens blijkt dat niet alle leraren de gewoonte hebben om de tijd- en ruimteaders functioneel en dynamisch te gebruiken waardoor kansen verloren gaan om het tijdsbesef en het ruimtelijk inzicht bij de leerlingen te verruimen. Instrumenten voor weerwaarnemingen en materialen voor techniek zijn in de vestigingsplaats Genendijk beperkt aanwezig.

De leraren maken systematisch gebruik van een kindertijdschrift voor de uitwerking en verwerking van de thema's. De ouders staan in voor de aankoopkosten van dit tijdschrift dat vaak als werkboek door de kinderen gebruikt wordt. Voor de kosten die gepaard gaan met het bereiken van de eindtermen mogen echter geen kosten aan ouders doorgerekend worden (Decreet Basisonderwijs van 25/02/1997, artikel 27 en Omzendbrief 'kostenbeheersing in het basisonderwijs' van publicatiedatum 22/06/2007).

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig / representatief</i> <i>Gericht op bijsturing</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i>	Voor de evaluatie gebruiken de leraren de methodegebonden toetsen als inspiratiebron. Sommige leraren volgen deze vrij strikt, anderen selecteren en vullen aan met eigen toetsen. Op schoolniveau zijn er geen bindende richtlijnen over de evaluatie- en rapporteringspraktijk voor dit leergebied. De formele evaluatiepraktijk is in de meeste klassen sterk gericht op het meten van reproductieve kennis via schriftelijke (thema)toetsen. De cijfergegevens worden vooral aangewend voor het rapport. Bij het al dan niet toekennen van een getuigschrift basisonderwijs krijgt dit leergebied weinig aandacht.
Rapporteringspraktijk <i>Evenwichtig / volledig</i> <i>Interne / externe communicatie</i>	Het eerste leerjaar van de hoofdvestigingsplaats werkt met een doelenrapport gefocust op basisattitudes en basisvaardigheden. Vanaf het tweede leerjaar blijft de rapportering beperkt tot een algemene kwantitatieve beoordeling. Het rapportcijfer is overwegend het resultaat van het gemiddelde behaald op de afgenomen kennistoetsen, al geven sommige leraren binnen dit leergebied ook punten op de leerhouding. Toetsen gaan ter inzage mee naar huis zodat ouders een zicht krijgen op de getoetste leerstof en de onderbouwing van de puntenscore. Het puntengewicht dat dit leergebied krijgt toebedeeld is wisselend van leerjaar tot leerjaar. De leraren kunnen niet aangeven waarom dit zo is en ook niet waarop het verschil in puntenweging tussen de verschillende leergebieden gebaseerd is. Op schoolniveau is recent een impuls gegeven voor de algemene ontwikkeling en bijsturing van de evaluatie- en rapporteringspraktijk.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	Het kinddossier, de overgangsgesprekken en het zorgbeleid focussen minder op het leergebied wereldoriëntatie. De evaluatiegegevens worden weinig benut om zorgverbredende initiatieven op te zetten of om de binnenklasdifferentiatie aan te sturen. De toetsresultaten worden veelal wel klassikaal met de leerlingen besproken. Sommige leraren besteden expliciet aandacht aan de begeleiding van het leren studeren.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Nascholingen</i> <i>Interne expertise</i>	Er is een verschil in onderwijsstijl tussen de leraren. Teamleden zijn zich hiervan niet altijd bewust onder meer omdat ze weinig zicht hebben op elkaars werking. Kansen om schoolintern of binnen de scholengemeenschap te leren van elkaar en goede praktijkvoorbeelden te bespreken, worden weinig benut. Het gezamenlijk uitwerken van projecten of thema's en het informeel overleg bieden wel kansen om te leren van elkaar. Meerdere teamleden geven aan dat ze op het vlak van planning nood hebben aan ondersteuning en duidelijke afspraken. Enkele teamleden professionaliseerden zich om de talenten van kinderen meer te integreren in de school- en klaswerking en proberen het geleerde uit in hun klaspraktijk. Het beleid vertrouwt erop dat hun enthousiasme en een positieve evaluatie van dit initiatief zal zorgen voor een uitbreiding ervan naar de hele schoolwerking.
Kwaliteitszorg	Het team stuurt het aanbod of de aanpak op leerling-, klas- of schoolniveau niet bij op basis van leerlingenresultaten. Het feit dat de tegenvallende resultaten op de netgebonden proeven de voorbije jaren niet geleid hebben tot een kritische reflectie op schoolniveau en tot een diepgaande analyse van mogelijke oorzaken, illustreert dit. Het vormt een uitdaging voor het team om signalen vanuit

outputgegevens ernstig te nemen en er op schoolniveau structureel verbeteracties aan te koppelen.

De interne kwaliteitszorg voor dit leergebied beperkt zich tot de vrijblijvende invoering van een ondersteunend onderwijsleerpakket en een sjabloon die als houvast kunnen dienen bij de uitwerking en evaluatie van de thema's. Het gebruik van de methode en het sjabloon werd op schoolniveau nog niet geëvalueerd. De leraren stellen de functionaliteit en de doeltreffendheid van de planningsdocumenten weinig in vraag. Sommige leraren staan wel stil bij de werkvormen die ze in de klaspraktijk toepassen en reflecteren over de uitwerking van de klasthema's.

3.1.1.6 Lager onderwijs: ICT

Voldoet

De school streeft de leergebiedoverschrijdende eindtermen ICT in voldoende mate na. De leerlingen krijgen zowel klasintern als in het computerlokaal de nodige kansen om hun ICT-competenties te ontwikkelen. In de lagere leerjaren komen de eindtermen veelal geïntegreerd aan bod. Vanaf het vijfde leerjaar stuurt een schooleigen planning de intentionaliteit en systematiek aan voor het nastreven van deze eindtermen.

Curriculum Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i>	De meeste leraren gebruiken de computer(s) klasintern binnen de verschillende leergebieden als informatiebron, als inoefentool of als presentatiemiddel. Ook tijdens het hoekenwerk en in functie van differentiatie schakelen sommige teamleden de computer zinvol in. De aandacht voor veilig ICT-gebruik komt over het algemeen minder expliciet aan bod, uitgezonderd tijdens een 'doe-da-nie-dag', georganiseerd door de gemeente voor alle zesdeklassers. Vooraf in de bovenbouw worden de leergebiedoverschrijdende eindtermen intentioneel en systematisch nagestreefd en aangestuurd vanuit een schooleigen planning. Om deze te operationaliseren selecteert de ICT-coördinator lesonderwerpen en activiteiten voor de leerlingen van de derde graad. Een aantal instrumentele vaardigheden worden expliciet aangeleerd onder meer via tekstverwerkings- en presentatieprogramma's. De leerlingen krijgen kansen om het geleerde toe te passen tijdens diverse opdrachten. Deze sluiten soms in mindere mate aan bij de beleavingswereld van kinderen. De school heeft een impliciete visie op ICT maar deze is niet geformaliseerd noch geconcretiseerd in duidelijke doelen en verwachtingen per leerjaar. Hierdoor is het voor de leraren niet altijd duidelijk wat er van hen verwacht wordt naar het nastreven van de eindtermen ICT.
Onderwijsorganisatie	De ICT-coördinator is aangesteld voor zes lestijden en heeft zowel een onderwijskundige als een technische opdracht. Zijn onderwijskundige opdracht vervult hij in de derde graad van beide vestigingsplaatsen. Deze leerlingen krijgen tweewekelijks in kleine groepjes doelgerichte opdrachten in de computerklas. Daarnaast is de ICT-coördinator ook verantwoordelijk voor het beheer van het computerpark. Vraaggestuurd biedt hij aan de leraren ook technische en didactische ondersteuning. De tijd die daarvoor rest is echter zeer beperkt.
Materieel beheer Uitrusting <i>Leermiddelen</i>	In de meeste klassen zijn één of meerdere computers met internetaansluiting beschikbaar. Leraarafhankelijk worden deze ingezet in functie van de ondersteuning van het leerproces. Sommige computers zijn traag of verouderd. Ook de computerklas staat in beide vestigingsplaatsen ter beschikking van de klasleraren. Sommige leraren maken er gebruik van.

Op het niveau van de scholengemeenschap werd in aanzet werk gemaakt van de opmaak van een beleidsplan. Met dit beleidsplan wil de school vanuit een inventaris van de huidige stand van zaken toekomstgericht de technische mogelijkheden en faciliteiten met betrekking tot ICT optimaliseren.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk De school maakt vooral in de bovenbouw werk van de evaluatie en rapportering van de ICT-competenties. Viermaal per jaar mondt de evaluatiepraktijk uit in een globaal rapportcijfer bij het dagelijks werk. In de andere klassen bestaat de evaluatie hoofdzakelijk uit onmiddellijke feedback tijdens het opzoek- of hoekenwerk.

Begeleiding
Leerbegeleiding De school brengt de beginsituatie van haar leerlingen ten aanzien van ICT niet in kaart. Eerder op intuïtieve wijze vormen leraren zich een beeld van wat de leerlingen al dan niet kennen en kunnen.
Beeldvorming
Zorg

Af en toe krijgen leerlingen de kans om leerstof extra in te oefenen via een ICT-toepassing. Dit gebeurt vooral tijdens het contract- of hoekenwerk. De mogelijkheden die ICT biedt om leerlingen met extra noden te ondersteunen, benut de school doorgaans minder.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering Er zijn weinig sporen van teamgerichte nascholingen die erop gericht zijn de meerwaarde van het ICT-gebruik binnen een krachtige leeromgeving te verkennen. De teamleden krijgen wel vrijblijvend de kans zelf professionaliseringsmogelijkheden te benutten om nieuwe inzichten te verwerven of op de hoogte te blijven van recente ontwikkelingen. De meeste teamleden maken hier weinig gebruik van maar grijpen schoolintern wel kansen aan om (informeel) te leren van elkaar.
Nascholingen
Interne expertise

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperiodes en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respekteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	neen
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	neen
• de bijdrageregeling	neen
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele	ja

leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Zorgt de school voor een correcte invulling van het zorgbeleid? (decreet bao - art. 153 septies, enkel van toepassing binnen een scholengemeenschap)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ontwikkeling.

Motivering

In haar pedagogisch project maakt de school kenbaar dat ze de ontplooiing van elk kind vanuit een brede zorg belangrijk vindt. In het zorgcontinuüm geeft de school de verschillende fasen van de leerbegeleiding aan. Dit wordt evenwel weinig vertaald in concrete doelen en acties en in duidelijke verwachtingen naar de leraren.

De school kiest ervoor om de zorguren te verdelen over verschillende interne zorgbegeleiders die verantwoordelijk zijn voor een bepaald niveau en een bepaalde vestigingsplaats en die daarnaast ook nog een klasopdracht hebben. Nagenoeg alle uren zorg of aanvullende lestijden op basis van de socio-economische kenmerken van de leerlingen (SES-lestijden) worden ingezet op kindniveau, vooral voor de vorming van kleine klasgroepen in de onderbouw van de lagere afdeling. Organisatorische en contextuele aspecten en de onderwijservaring van de zorgleraren in een bepaald onderwijsniveau of leerjaar worden als redenen hiervoor aangehaald. De keuzes leiden echter tot een nogal wisselende aanwending van de zorguren en een wisselende samenstelling van het zorgteam en hypothekeren de ontwikkeling van een doelgericht zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid vanuit een langetermijnvisie en een brede behoefteanalyse.

Het intern leiderschap bepaalt in overleg met het team jaarlijks het aantal uren 'zorgondersteuning' dat iedere vestigingsplaats, ieder niveau en elke klasgroep structureel ter beschikking krijgt. De noden van de klasgroep en de klasgrootte zijn vooral richtinggevend. Bij de invulling van de zorguren ligt een sterk accent op wiskunde, spelling en (technisch) lezen.

De zorgleraren zijn het aanspreekpunt op schoolniveau. Ze ondersteunen vraaggestuurd vooral op kindniveau. Tevens zijn er de structurele en occasionele multidisciplinaire overlegmomenten (MDO) en is er een cultuur van professionele openheid en samenwerking, elementen die ondersteunend zijn als leraren met vragen zitten. De groepsleraren weten wie hun zorg- en SES-leerlingen zijn.

Een sterk vertrouwen in de professionaliteit van leraren is lovenswaardig maar leidt ook tot verschillen op de klasvloer in de uitwerking van de geïntegreerde basiszorg. Een gebrek aan monitoring, coaching en sturing verklaren de kwaliteitsverschillen.

De school schenkt veel aandacht aan de uitbouw van een goede samenwerking met de ouders, in het bijzonder van de zorgleerlingen onder meer via het 'zorrapport' en de individuele contacten. De zorgleraren bewaken de planmatige aanpak bij de begeleiding van leerlingen met extra zorg. Het digitale kinddossier is hierbij nog beperkt ondersteunend.

Om een vlotte overgang naar het secundair onderwijs te bewerkstelligen, stelt de school voor alle schoolverlaters een BaSO-fiche op. Hiermee ondersteunt ze deze kinderen en hun ouders bij de informatiedoorstroming naar het vervolgonderwijs.

De school onderzoekt in zekere mate de doeltreffendheid van haar leerbegeleiding. Dat doet ze door op personeelsvergaderingen, tijdens functioneringsgesprekken maar ook informeel te reflecteren over

zorgacties en zorgstructuren. Onder meer de aanpak van het MDO en de functionaliteit van het kinddossier kwamen hierbij aan bod. Uitspraken over de effectiviteit van de leerbegeleiding zijn echter grotendeels gebaseerd op de perceptie en ervaringen van leraren.

De genormeerde toetsen van het volgsysteem worden in beide afdelingen geanalyseerd op kind- en klasniveau. In sommige groepen van de lagere afdeling is het niet altijd duidelijk in welke mate er een wisselwerking is tussen de evaluatiegegevens en de klasinterne leerbegeleiding of differentiatie.

Het procentueel aantal leerlingen met leerachterstand, neemt de laatste jaren toe. Het beleid geeft aan dat dit deels verklaard kan worden door externe factoren waarop de school weinig vat heeft. In het kader van zorgbreed onderwijs kunnen individuele leertrajecten en curriculumdifferentiatie in de toekomst misschien een oplossing bieden.

Het ontbreken van resultaatsgerichte en operationele doelen op korte en langere termijn bemoeilijkt op schoolniveau de zelfreflectie over de doeltreffendheid van de leerbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid.

De gereserveerde lestijden en de formele overlegstructuren zijn op schoolniveau te beperkt om een doordacht schoolbeleid uit te werken en te implementeren. Dit hypothekeert het langetermijneffect van de aanvullende lestijden en verklaart waarom er momenteel nog weinig planmatige aanzetten zijn in functie van een ontwikkelingstraject op langere termijn. Een prioriteitenplanning met operationele doelen en een gefaseerde timing ontbreekt om het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid (GOK) op schoolniveau planmatig uit te bouwen.

De zorgteamleden participeren soms aan nascholingen die bijdragen tot de ontwikkeling van het zorgbeleid. De externe stimulansen voor de ontwikkeling van de leerbegeleiding blijven echter beperkt. Omwille van organisatorische redenen is er veeleer een beperkte participatie aan het netwerk van de zorgcoördinatoren op het niveau van de scholengemeenschap. Vanuit hun onderwijservaring beschikken de meeste zorgteamleden wel over waardevolle expertise die ze inzetten op kindniveau en soms ook ter ondersteuning van collega's.

De orthotheek bevat ondersteunend materiaal; een inventaris is beschikbaar. Ook externe expertise, zoals die van het centrum voor leerlingenbegeleiding en de gon-medewerkers (geïntegreerd onderwijs) en de instroom van nieuwe leraren zorgen voor de ontwikkeling van de leerbegeleiding. Op het niveau van de scholengemeenschap wordt tweejaarlijks een studiedag georganiseerd voor alle leraren. Hierbij staan soms onderwerpen in het kader van zorg op het programma.

4.1.2 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

Uit de schoolvisie, het opvoedingsproject en de gesprekken blijkt dat de school de sociale en emotionele ontwikkeling en begeleiding van kinderen belangrijk vindt. De teamleden besteden veel aandacht aan het welbevinden. Hun houding is in beide vestigingsplaatsen gericht op het creëren van een warm en familiaal schoolklimaat en op respectvolle omgangsvormen. In haar schoolwerkplan concretiseert de school hoe zij wil werken aan de sociale en emotionele ontwikkeling. Ook vanuit het GOK-beleid krijgen de sociale vaardigheden en het psychisch welzijn van kinderen doelgerichte aandacht onder meer via de maandelijkse aandachtspunten en het gebruik van specifieke bronnenmaterialen of methodieken.

Vooraf preventief optreden is het doel. Leef- en gedragsregels structureren het samenleven op klas- en

schoolniveau, bieden veiligheid en duidelijkheid en worden kindvriendelijk voorgesteld ook op de schoolwebsite.

Het positieve van kinderen als vertrekbasis nemen en hierbij hun interesses en talenten erkennen en benutten, vormt een belangrijk streefdoel. Sedert dit schooljaar nemen sommige leraren hiertoe bijkomende concrete initiatieven binnen hun klaswerking. Ze stimuleren hierdoor het eigenwaardegevoel van kinderen. Het beleid vertrouwt erop dat hun enthousiasme en een positieve evaluatie van dit initiatief zal zorgen voor een uitbreiding ervan naar de hele schoolwerking.

Zowel de schoolcultuur als een aantal structuren zijn in beide vestigingsplaatsen ondersteunend voor de sociale en emotionele begeleiding van kinderen. Twee werkgroepen sturen in de onder- of bovenbouw schoolinitiatieven aan en gaan op zoek naar ondersteunend bronnenmateriaal en naar aanpakstrategieën bijvoorbeeld om passend om te gaan met conflict- of pestsituaties. Ook de MDO's en de samenwerking met externen betekenen een meerwaarde voor de leraren om in hun klas tegemoet te komen aan de sociale of emotionele noden van zorgleerlingen.

De school volgt het socio-emotionele welzijn van de kinderen op onder meer door de systematische screenings voor welbevinden en betrokkenheid en in de lagere afdeling door enkele doelgerichte observaties in functie van de rapportering of de beoordeling van de houding in het kinddossier. De kleuterleraren beschikken over een kijkwijzer (minigids) voor het gelijkgericht invullen van de klasscreenings. Op basis van observaties en soms ook op basis van de resultaten van schriftelijke leerlingbevragingen, worden indien nodig passende interventies opgezet.

Reeds vanaf de kleuterleeftijd leren de kinderen op een speelse wijze gevoelens te herkennen, te begrijpen en te uiten. Alle teamleden schenken dagdagelijks aandacht aan positieve en stimulerende feedback, zijn alert voor socio-emotionele signalen en spelen kort op de bal. Daarbij erkent de school ook haar grenzen en schakelt ze tijdig externe deskundigen in. Ze verliest hierbij de samenwerking met de ouders niet uit het oog.

Het veelvuldig informeel overleg, de goede informatiedoorstroming en samenwerkingsrelaties en de cultuur van professionele openheid zijn in beide afdelingen en vestigingsplaatsen eveneens ondersteunend om kinderen indien nodig psychologisch, sociaal en emotioneel te ondersteunen.

Verschillende school- en klasinitiatieven zoals bijvoorbeeld onthaalmomenten, beloningssystemen, speelkoffers, gedragskaarten en feestelijkheden spelen in op het welbevinden van kinderen, bevorderen de groepsgeest en stimuleren gewenst gedrag en het voorkomen van conflicten. Het beleid blijft de verschillende acties om een psychisch, emotioneel en sociaal veilig klas- en schoolklimaat te creëren onder de aandacht houden. Er lopen ook initiatieven in functie van een vlotte overgang tussen de kleuter- en lagere afdeling en tussen het lager en het secundair onderwijs, wat bij leerlingen veiligheid en vertrouwen bewerkstelligt. De school organiseert hiertoe informatie- en kennismakingsmomenten.

De school volgt de effecten van de initiatieven die kaderen in de sociale en emotionele begeleiding vooral op kindniveau op onder meer tijdens het zorgoverleg of tijdens de overgangsgesprekken. Het is momenteel nog minder gebruikelijk om met het hele team op basis van zelfevaluaties of op basis van leerlingbevragingen, de doeltreffendheid van acties na te gaan en bijstellingen voor te stellen. Met het recente feedbackrapport omtrent het welbevinden van leerlingen uit de bovenbouw van de lagere afdeling, heeft het beleid hiertoe wel een tool in handen. Dit instrument biedt mogelijkheden om in de toekomst de doeltreffendheid van de socio-emotionele begeleiding structureel, systematisch en breed op te volgen en in te zetten binnen de interne kwaliteitszorg.

Een aantal relevante inzichten, werkvormen en procedures zijn al verankerd in het pedagogisch handelen van de meeste teamleden. Dit resulteert in expliciete aandacht voor het welbevinden van de kinderen en veelal ook tot betrokkenheidsbevorderende maatregelen. De teamleden staan over het algemeen open

voor nieuwe ontwikkelingen en grijpen hiertoe soms ook persoonlijke vormingskansen aan.

De zorgleraren beschikken over onvoldoende tijd en structurele overlegmogelijkheden om op schoolniveau innoverende projecten en initiatieven te introduceren en de implementatie ervan planmatig uit te werken, aan te sturen en op te volgen. Samen met het gebrek aan continuïteit in de samenstelling van het zorgteam, hypothekeert dit de ontwikkelingsdynamiek.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

De teamleden waarderen de inspanningen die de directeur levert om de school zowel inhoudelijk als organisatorisch in goede banen te leiden. Tijdens de personeels- en middagvergaderingen maar ook informeel krijgen ze de kans om hun inbreng te doen. De directeur streeft naar een open en democratisch beleid. Zowel informeel als tijdens functioneringsgesprekken toont ze geregeld appreciatie voor de inbreng en het werk van de teamleden. Tussen de twee vestigingsplaatsen bewerkstelligt het beleid, ondanks hun verschillende context en structuur, een zekere onderwijskundige gelijkgerichtheid.

Het interne leiderschap laat zich in haar opdracht ondersteunen door de werkgroepen en door het zorg- en kernteam. In deze overlegorganen zijn beide vestigingsplaatsen en beide niveaus vertegenwoordigd. Zowel de zorg- als de kernteamwerking is op schoolniveau weinig uitgebouwd vooral omdat de formele overlegstructuren of -momenten te beperkt zijn. Dit maakt dat ze veeleer een minimale rol spelen binnen de strategische beleidsvoering en visievorming en slechts in mindere mate het intern beleid verbreden.

De school profileert zich als een zorgzame school waarbij de teamleden sterk focussen op het welbevinden van ieder kind. De goede samenwerking, de professionele openheid en het grote hart voor de school, voor elkaar en voor de kinderen, kenmerken het team.

De school heeft een duidelijke visie op de uitbouw van een outputbeleid en beschrijft deze in haar schoolwerkplan. Ondanks een aanbeveling bij de vorige doorlichting, vormde de operationalisering ervan nog te weinig een prioriteit. Op schoolniveau is het immers nog geen gewoonte om op systematische wijze de effecten van het onderwijs in kaart te brengen, te analyseren en te interpreteren en indien nodig hieraan verbeteracties te koppelen. De informatie uit functioneringsgesprekken, feedbackgegevens uit het vervolgonderwijs en de resultaten van tevredenheidsbevragingen bij leerlingen en ouders worden wel benut in het kader van de interne kwaliteitszorg. De functioneringsgesprekken gebeuren in principe jaarlijks, houden indirect een reflectie op het voorbije schooljaar in en geven geregeld ook aanleiding tot prioriteitenbepaling.

Het talenbeleid zit ingebed in de algemene zorgwerking van de school. Diverse acties vanuit de GOK-werking om de taalvaardigheid van kinderen te verhogen, zijn geïmplementeerd in de reguliere werking van de school. Het zorgbeleid investeert sterk in de ondersteuning en / of remediëring van taalzwakkere leerlingen, vooral in de kleuterafdeling en de onderbouw van de lagere afdeling. Een coherent talenbeleid met een duidelijke visie en geoperationaliseerde doelen heeft de school nog niet uitgewerkt.

De school genereert heel wat SES-lestijden. Ze zet deze in hoofdzaak in op kindniveau en voor de groepsverkleining in de onderbouw van de lagere afdeling. Deze keuze is in mindere mate ingegeven door een formele en brede beginsituatiebepaling op basis van de concrete noden van de doelgroep leerlingen. Via tips zet het beleid de leraren wel aan om specifieke aandacht te besteden aan deze leerlingen. De aandacht voor het borgen van waardevolle GOK-initiatieven uit het verleden waarbij onder meer de taalvaardigheid en de socio-emotionele ontwikkeling in de focus stonden, wordt niet uit het oog verloren.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Beide onderwijsniveaus komen voor wereldoriëntatie en Nederlands tegemoet aan hun inspannings- en resultaatsverplichting, vooral op basis van het brede aanbod en in de meeste groepen ook op basis van de kindgerichte en rijke uitwerking van de thema's.
- In beide afdelingen stimuleren tal van initiatieven de talige ontwikkeling van kinderen. De ruime aandacht voor leesstimulering en spreekkansen vallen hierbij in positieve zin op en verruimen bovendien hun blik en greep op de hen omringende wereld.
- De school volgt de talige ontwikkeling van kinderen in beide afdelingen systematisch op en benut deze informatie als basis voor de differentiatie en remediëring.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De teamleden schenken veel aandacht aan het welbevinden van de kinderen en creëren een aangename en gestructureerde leef- en leersfeer als basis voor een degelijke ontwikkeling.
- Diverse acties op school- en klasniveau spelen in op het voorkomen en verhelpen van sociale en emotionele problemen.
- Binnen het zorgbeleid neemt het team waardevolle initiatieven om tegemoet te komen aan de individuele leernoden van kinderen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het team werkt goed samen, is geëngageerd en over het algemeen vernieuwingsbereid. Het intern leiderschap hecht veel belang aan de verbondenheid en goede relaties tussen de teamleden en de leerlingen en aan een goede samenwerking met de ouders.
- Het intern leiderschap heeft veel vertrouwen in de professionaliteit en de verantwoordelijkheidszin van leraren en streeft naar een democratisch beleid.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In de kleuterafdeling zorgen voor een functioneel systeem om de volledigheid van het aanbod op schoolniveau nog meer vanuit de leerplandoelen te bewaken en de observatiepraktijk afstemmen op deze doelen, ook voor wereldoriëntatie en Nederlands.
- In de lagere afdeling voor wereldoriëntatie werk maken van schoolafspraken en een gelijkgericht en functioneel bewakingssysteem om het aanbod en de doorgaande lijn beter af te stemmen op elkaar en op de leerplandoelen.
- De evaluatie- en rapporteringspraktijk voor wereldoriëntatie in de lagere afdeling verbreden en afstemmen op de visie en de richtlijnen van het leerplan.
- In de lagere afdeling een schoolbeleid, -afspraken en een -planning uitwerken voor de integratie van ICT in de klaspraktijk.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Structuren en middelen voorzien voor de ontwikkeling, aansturing en opvolging van het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid op leraar- en schoolniveau en continuïteit brengen in de aanwending en invulling van de zorguren.

Wat betreft het algemeen beleid

- Meer inspanningen leveren om de eigen onderwijskwaliteit systematisch en breed te bewaken, ook vanuit genormeerde outputgegevens en signalen vanuit de leerlingenresultaten aangrijpen voor kritische reflectie.

- Werk maken van visievorming en beleidsvoering op langere termijn waarbij operationele doelen en een transparant implementatietraject duurzame ontwikkelingsprocessen aansturen. Hiertoe het intern beleid verbreden en de beleidsondersteunende overlegorganen nog krachtiger inschakelen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de regelgeving

- De verplichte bepalingen met betrekking tot de geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen, opnemen in het schoolreglement (Decreet Basisonderwijs van 25/02/1997 artikel 37).
- De verschillende bijdrageregelingen opnemen in het schoolreglement (Decreet Basisonderwijs van 25/02/1997 artikel 37).
- De kosten die gepaard gaan met het bereiken van de eindtermen wereldoriëntatie in de lagere afdeling niet doorrekenen aan de ouders (Decreet Basisonderwijs van 25/02/1997 artikel 27 en Omzendbrief 'kostenbeheersing in het basisonderwijs' van 22/06/2007).

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

GUNSTIG

voor **kleuteronderwijs** en **lager onderwijs**.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Hilde Vanderlocht de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	